

Nyt fra nationalparken

Kære læser

[Ta ´en østers...det er sundt](#) - sådan indledes en scene fra den gamle danske film "Baronessen fra benzintanken" - men lige et godt råd - følg ikke Dirch Passers eksempel med at spise østers med skal...

Når det er sagt, så er det nu tid til at spise løs af Vadehavets delikatesse. Vi anbefaler, at du tager med en guide, når du skal plukke østers. Tager du ud på egen hånd, så husk at læse om [forholdsregler på vores hjemmeside](#) og [tjek tidevandstabellen](#). Men er du ligesom vi, vild med østers, så er det bare med at komme afsted! Er du ikke til østers, så er der mange andre muligheder - der er nemlig lige nu et hav af trækfugle, fantastisk formidling hos vores partnere og ["sort sol" opvisninger](#).

Med denne appetitlige indledning til nyhedsmailen vil vi ønske dig god læselyst og god appetit. Husk at Vadehavet rummer et skatkammer af fantastiske råvarer og oplevelser. De bedste hilsner fra sekretariatet.

Naturnørden Jonas tager dig med på tur

Kender du udtrykket "nørd"? Det er måske ikke altid ment som et flatterende udtryk, men vi har en nørd ved Vadehavet, som i den grad giver ordet en positiv betydning. Måske du allerede kender ham - det er nemlig [Naturnørden Johas Gadgaard](#).

I forbindelse med vores 10-års fejring vil Jonas tage dig med på tur i nationalparken. [I sidste uge var han på Langli](#) sammen med naturvejleder Morten Vinding. Og de næste fire fredage vil han tage dig med til Fanø, Mandø, Rømø og Tøndermarsken.

Fredag den 16. oktober - på vores "fødselsdag" viser vi en sammenfatning af de fem film. Vi glæder os så meget til at vise dig Vadehavet med naturnørds og naturvejlederne i områdets øjne!

Spændende formidlingsprojekt

I løbet af de kommende år ruller Nationalpark Vadehavet et stort formidlingsprojekt ud i hele området. Der skal både laves formidling af Vadehavets natur ude i landskabet, arbejdes med ruter og stier, og tilføjes fire nye porte til de to eksisterende, Højer Mølle og Vadehavscentret. Efter et offentligt udbud er det nu afgjort hvem der kommer til at stå for udformningen af formidlingen, og det er en kending i området. Valget er nemlig faldet på JAC Studios, der også har været rådgiver på Tøndermarsk Initiativets formidlingsprojekt, hvor de faktisk også har lavet formidling ude i landskabet og arbejdet med vejvisning rundt på de nye stisystemer rundt om i marsken. Måske har du set den fine, nye udstilling på Højer Mølle, som tegnestuen står bag. De har såmænd også designet flotte udstillinger på Vadehavscentret, så man må sige, at de kender området godt.

Der er nedsat en følgegruppe med deltagere fra de fire vadehavskommuner, Naturstyrelsen, Dansk Kyst og Naturturisme, de eksisterende porte og de fire kommende porte (Myrthuegård, Fiskeri- og Søfartsmuseet, Naturcenter Tønnisgård og Blåvandshuk Fyr). Gruppen har evalueret de indkomne tilbud og skal også fremadrettet være med til at sikre, at projektet kommer frem til gode løsninger og at gruppen lærer af hinandens erfaringer med den nye formidling undervejs. Du kan se flere eksempler [på JAC Studios arbejde på deres hjemmeside](#).

Vild med egnsretter og lokale fødevarer

Den enestående natur ved Vadehavet og områdets særlige madkultur byder på unikke lokale råvarer, der giver mulighed for kulinariske oplevelser ud over det sædvanlige. Derfor har et lokalt netværk sat sig for, at de lokale fødevarer skal komme endnu mere frem i lyset og de har taget initiativ til en række undersøgelser, som skal hjælpe de lokale producenter med at danne netværk og få deres varer ud i området.

Har du en fødevarer virksomhed? Så har vi brug for din hjælp for at blive klogere på efterspørgslen og udviklingen inden for lokale fødevarer og egnsretter. Undersøgelsens formål er at afdække, hvordan virksomheder og aktører i vadehavsområdet arbejder med lokale fødevarer og lokal madkultur og måske endnu vigtigere, om der opleves udfordringer med dette. Du får samtidig mulighed for at deltage i et fødevarerprojekt, hvor du kan få indflydelse på, hvilke workshops, netværksarrangementer og inspirationsaftner, der vil blive afholdt.

Projektet er et samarbejde mellem Tønder Erhvervsråd, Rømø-Tønder Turistforening, Nationalpark Vadehavet, Tønder Handelsstandsforening og Business Region Esbjerg. Du kan [deltage i undersøgelsen ved at klikke her](#).

Vild med at vandre

Er du vild med at vandre og vild med Vadehavet? Så får du nu mulighed for at opdage Verdensarv Vadehavet på en vandretur med masser af natur og kultur.

Med den nye app, [Wadden Sea World Heritage Explorer](#), får du en række ruteforslag på fastlandet og på øerne i vadehavsregionen. Du får forslag til til alt fra en kort spadseretur til en tur, der varer flere timer. Turene fører dig gennem naturskønne landskaber direkte ved eller i nærheden af kysten. Takket være talrige infopunkter undervejs får man rigtig meget at vide om naturen og kulturen i det pågældende område.

Vild med naturen

Mange forbinder Tønder med Tønder Festival og Tøndermarsken. Sidstnævnte er blevet et kendt område på grund af den særlige natur - og netop den særlige natur var det, der i slutningen af august fik en sammenslutning af naturkunstnere, [DANE](#), til at drage til området med tegneredskaber i bagagen. Gruppen består af 24 kunstnere fra hele Danmark, og de mødes en til to gange i løbet af året for at dokumentere et område med pen og pensel. Resultaterne fra deres besøg bliver, ligesom hvert af deres besøg, til en bog. DANE har indtil videre [udgivet hele 21 bøger](#).

Kunstnerne var så begejstrede for besøget i Tøndermarsken, at de planlægger at komme igen i løbet af efteråret eller vinteren. Vi glæder os til at få besøg igen og til at se resultaterne af deres ophold.

Vild med sejlads

Der er ingen tvivl om, at nationalparkens frivillige søfolk er vilde med sejlads, Vadehavet og formidling. Og netop derfor var det en svær beslutning for alle, da vi så os nødsaget til at aflyse sejladserne med vores skib 'Vadehavet' i 2020, hvor der skal passagerer og/eller gæster ombord. Dette skyldes, som du sikkert kan regne ud, den triste udvikling i corona-situationen.

De frivillige ligger dog ikke på den lade side. De har i denne uge haft arbejdsdage ombord på skibet og i slutningen af denne måned sejler de [Vadehavet](#) til Skibbroen i Ribe, hvor man vil kunne se skibet fra Hovedengen, hvor vi fejrer vores 10-års dag den 16. oktober.

Vild med at hjælpe

Det er altså bare et godt initiativ!

I morgen, den 18. september, afholdes der [Grezenløs Daag](#) ved den dansk-tyske grænse. Det er en dag, hvor lokale firmaer og deres medarbejdere kan få mulighed for at gøre en frivillig indsats for regionen og lægge grundstenen til et samarbejde mellem virksomheder og foreninger i grænselandet.

Så hvis du i morgen møder en flok glade medarbejdere fra lokale virksomheder med en pose i hånden, så er de måske med i projektet, og med til at rense området for affald. Husk at du også kan gøre en forskel ved at [melde dig ind i "Havmiljøvogterne"](#).

Digeløbet

PORTRÆT AF EN PARTNER #37

[DIGELØBET](#) i Nationalpark Vadehavet er et motionsløb for hele familien! Digeløbet starter og slutter i Højer by ved Marskhallen. Løbet byder på en enestående naturoplevelse for både små og store.

Ruten på 4,4 km fører dig omkring Højer Sluse, Højer Havn og Frilandsmuseet "Bådfolk ved Vidåen". Ruterne på 9,3 km og 21,1 km følger det gamle havdige til Højer Sluse, langs Vidåen til Vidåslusen og langs Vadehavet til Emmerlev Klev. Halvmaratonruten fortsætter langs stranden, igennem Tingdal Plantage til Emmerlev Klev, hvor ruten følger det gamle Emmerlev-dige tilbage til Højer. Digeløbet afholdes hvert år i maj og september!

Vi ønsker Nationalpark Vadehavet et stort tillykke med 10 års-fødselsdagen 16. oktober 2020

F. Baun

PORTRÆT AF EN PARTNER #38

[F. BAUN](#) har siden 2013 profileret Vadehavet og Fanø igennem billeder, da jeg mener, at historiefortællingen og området er vigtige redskaber i billedopbygning – om det er bryllup, portræt, landskabsbilleder – heldigvis er Vadehavet den fineste baggrund ❤️

Igennem årene er det blevet til en del våde sko, bukser og T-shirts, da jeg altid går 100% ind i en opgave og altid gerne vil prøve den skæve vinkel af. Men hvad betyder det, når man kan opleve Vadehavet i første parket og tit fra uopdagede perler, hvor der ikke færdes ret mange andre.

Nationalpark Vadehavet ønskes hjertelig tillykke med de 10 år.

Vidste du at:

- [øresvinene der blev fundet](#) i Ho Bugt kom fra Skotland?
- den spættede sæl ikke kun [spiser fisk, men også krebs og blæksprutter](#)?
- du kan [samle Vadehavet i en kurv](#) den 27. september?
- der er [koncert med Carl Nielsen-Kvintetten](#) i Pumpehuset ved Museerne i Tønder d. 26. september?
- du også kan blive [vild med vilje](#)?
- du kan komme med Fiskeri- og Søfartsmuseet på [Ren Strand tur den 19. september](#)?
- du kan finde en [fortællebog om sæler på Mit Vadehav](#)?
- du kan finde en [masse viden om sæler](#) på Mit Vadehav?
- du på Mit Vadehav kan finde et omfattende undervisningsforløb om Langli, med dertilhørende [gamle billeder og artikler om livet på øen](#)?

Fotos:

Østers: Wasabi Film; Naturnørd: Naturnørd; Formidlingsprojekt: JAC Studios; Baskuld: Pixabay; Får i Marbæk plantage: Anja Szczenski; DANE: Niels Knudsen; Nationalparkslibet: Paul Thulstrup Nielsen; Grænseløs dag: Ralph Kerpa; Digeløbet: Digeløbet; F.Baun: Frederik Baun; Sæl med fangst: Lars Knudsen

Nationalpark Vadehavet opbevarer din mailadresse til brug for udsendelse af nyhedsbrev og den bliver hverken videregivet til andre eller brugt til andre formål.

[Læs mere om Nationalparkens persondatapolitik](#) · [Klik her for at framelde dig](#)